

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu h. št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in št. v torek, četrtek in soboto.

Ledohovski v Pragi.

V vojskujoči cerkvi so v raznih stoletjih bojevali se za vero in pravico razni narodi na pr. talijanski, španjolski, francoski; sedaj je prišla vrsta, kakor se kaže, enako Benjaminu, na narod slovanski. Slovan in sicer izmed tolikanj zatirovanega naroda poljskega je preblagi spoznovalec (confessor) katoliške resnice in pravice Mečislav grof Ledohovski.

Pobegnil jo je bil nekdanj Vojteh, škof praški, domá stiskan in opoviran po onih, ki so moč in oblast imeli tedaj v rokah, na Poljsko, kjer je prosto vtrdil vero Kristusovo in vstanovil prestol gnejzdenski, da ga Poljaki še zdaj častijo za svojega prvega in največjega zavetnika; in čez 880 let pribežal je naslednik sv. Vojteha, škof gnejzdenski, na Česko nazaj pregnan po njih, kateri imajo sedaj ondi moč in oblast, ter stiskajo in opovirajo vero katoliško in narodnost poljsko. Bodi to Slovanom dobro znamenje, da se na čelu vseh njihovih rodov v borbi za vero in narodnost z zedinjenimi močmi ponašata zdaj narod česki in poljski.

Sv. Blaža dan 3. t. m. se ob 4 zjutraj posveti (lumen de coelo!) v celici njegovi. Ljudstvo, katerega je bilo v Ostrovo iz vseh krajev v hudi zimi že dva dni in tri noči obilo tudi sem ter tje na straži, hiti k ječi, da bi sprejelo svojega preljubljenega višega pastirja. Ob petih pridrdra zaprt voz, in v njem s kardinalom deželni svetovalec Dallwitz in neki komisar, ter drdrá na železnico proti Berolinu, da je ljudstvo le klicati moglo: „Ojce, ojce, blagoslov!“ — Do 400 ljudi je privrelo na

kolodvor. Iz škofije je prispelo duhovstvo in plemstvo, in vpričo brezštevilnega ljudstva je bila ob 1/4 11 v farni cerkvi slovesna sv. maša za kardinalov prihodnji blagostan. Po gostilnicah in posameznih hišah je bilo vse napolnjeno ta dan, brez vsaktere nerodnosti. Preden je bil kardinal izpuščen iz ječe, se mu je bral ukaz, kje da v prihodnje bivati ne sme. Na vprašanje, hoče li vladati svojo škofijo, je odgovoril Mečislav: „Po svoji vésti sem to naravnost dolžan.“ Na to se mu je zapretilo, da bode, ako se vrne v svojo škofijo, zaprt v trdnjavi Torgavi. V Berolinu je stanoval pri knezu Edmundu Radziwillu, kateri mu je prišel bil naproti celó v Ostrovo. Ondi ni bil podpolicijo, kakor na potu; ali izvedeli so za-nj koj duhovi najboljši in prihiteli mu čestitat poslanci državni katoliški, vzlasti poljski, duhovščina itd. Iz Berolina je čez Draždane po železnici prišel v petek večer 4. t. m. nenadoma v Prago, kjer je ostal dva dni, in odpeljal se potem na Moravsko v Ogersko Hradišče poleg Velehrada k svojemu bratu, kjer boče nekoliko ostati in si počiti. V Prago ga je spremil knez Edmund Radziwill in duhovni kaplan njegov Meszczyński. Ostal je v gostilnici pri „modri zvezdi“, in v soboto dopoldne obiskal najprej kardinala Schwarzenberga na Hradčanih in stolnico sv. Vida; potem vstav sester de s. Coeur na Smihovem, kjer je v vzgojevanji mnogo Poljakinj, vzlasti iz rodovin poznanskih. Nato pa so prihajati jeli k njemu poklanjat se najviši dostojniki cerkveni in svetovni, skoro vsi sloveči blagorodniki česki. Za kardinalom praškim in pomožnim škofom njegovim bil je pri njem dalj časa nekdanji minister J. Jireček. Poklonila

se mu je deputacija katoliško-političnega društva za kraljestvo česko, govoril knez J. Lobkovic; deputacija ravnateljstva akademije krščanske, govoril kanonik Karlach; deputacija duhovstva praškega, govoril farar križevnikov Machaček itd. itd. Zvečer je bila njemu na čast radovanjka pri kardinalu Miroslavu na Hradčanih.

V nedeljo je služil o 1/2 9 pri jezuitih v njihovi domači kapeli kardinal Ledohovski prvo sv. mašo v svobodi po dvehletnem jetništvu, in bil vpričo potem pri sv. maši svojega kaplana, ter je nato sprejemal različne gospode in družbe, ktere so mu čestitale. Plemenitnikom, katerim govornik je bil knez J. Lobkovic, in z njim na pr. grofi Schoenborn, Nostic, Černin, Thun, Bouquoy, baron Schirding itd. itd., odgovoril je kardinal po francoski, ter omenil, kolikanj ga veseli, da vidi tu cvet onega plemstva, katerega očetje slovijo v zgodovini česki in kateri so tolikrat skazovali se hvalno v bojih za vero, katoliško cerkev, prestol apostoljski, in da ne dvomi, da za takimi vzgledi očetov iskreno bojevali se bodo tudi sinovi vselej in povsod za pravo in pravico, kar je vse jako ginilo. — Francoščina mu lepše teče mimo nemščine; duhovnikom je govoril v izvrstni latinščini; dobro govori tudi laški in vzlasti krasno poljski. Kardinal je v 52. letu. Bil je v Pragi v tistem edinem talarju, ki ga je nosil obe dve leti v ječi. Križ na prsih so mu Bismarkovci bili vzeli, ali krasen križ mu je namesti njega v dar poslalo društvo sv. Vincenca iz Krakovega. Ker je bil v edinem plašču, podaril mu je koj neki Poljak svojo šavbo, da ne bi prezébal v trdi zimi. Lasé mu je vse ubelila ječa in ne-

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Zopet se vzdigne zahvalna pesem iz hvaležnih src. Mladenči in deklice se vrstijo, prepevaje se podajo v cerkev, kjer jih Sekund še potrdi v sveti veri. Sedaj se vdeležijo prvi-krat daritve novega zakona, in prvi-krat pristopijo k sv. obhajilu. Oj blaženi časi, oj blaženi kristijani! Čeravno so morali res mnogo prestajati, vendar je vera jih tolažila, dajala jim je pogum in moč, da so bili v stanu, zvesto in vsestransko svoje dolžnosti spolnovati.

„Mati, mila mati“, reče Evdora proti večeru domu prišedša, kajti ostali del dneva zadržala se je pri Digni, botri svoji, „mati, glej moj venec, krasen je, neomadeževan, bel kot sneg. Rada bi tacega ohranila. Toda srce pri onem sv. činu mi je dejalo, da moj venec ne ostane bel, ampak da njegove bele lilije se bodo v rudeče spreobrnilé.“

„Hčerka“, dé mati resnobno, „bodočnosti ne poznamo, zakrita je s temnim zastorom naša prihodnost. A naj bode, kar koli hoče, negotove bodočnosti se nimamo bati, kajti nad nami čuje skrbno očetovo oko, milo oko našega Boga. Njemu je skrb za nas.“

„Da, njemu je skrb za nas“, oglasi se pri vratih moški glas. Naglo se Oglejčanki obrnete.

„Oh, Kaj Menapij!“ kliče Honorija, „ves dan te ni bilo!“

„Oh, oče!“ razveseli se Evdora, „menila sem . . .“ a njene oči se srečajo s pogledom družega možaka. Zarudi, sramožljivost prešine njeno srce, jezik zastane, besedice ne spregovori. Z zadovoljnim smehljanjem opazuje Menapij hčerkino zadrego. Možak je ponosne postave. Dolga, z zlatimi nitkami obšita halja, rimska toga, pokriva mu čvrste ude; dolg, oster meč, iz jekla kovan, vragom strah, ne pa lepota igrača, svetli se mu na levici. Jeklena čelada pokriva mu visoko čelo, izpod kojega leskečejo se žive, črne oči; kratko pristrižena gosa, črna brada povikšuje možaku moštvo. Bliščeči se oponjki, dragoceno z biseri okinčani,

oklepate mu nogi, ki se v boju še nikdar za korak niste umaknili. Ta junak je Kaj Menapij poveljnik mnogobrojne oglejske posadke, in vsled tega tudi najviši mestni uradnik, cesarju zvesto vdan namestnik a ne le za Oglej samo, temveč vrhovni oblastnik, „consularis“, je celi provinciji Veneciji, 10. regiji rimskega carstva, ktera se razprostira od laške reke Ada čez celo Istro. Za roko drži krasnega mladenčca. Le malo let je zarisanih na mladeniškem čelu, toda tudi v njegovih prsih bije junaško srce, to se mu koj vidi na obrazu, strahu ne pozna, pogumno vihti meč, ščit mu krasno pristoja.

„Evdora, menila si“, ponavlja se smehlja je Menapij, „da bodem navzoč pri slovesnosti. Da, bil sem, zvršivši poprej državna opravila. Od daleč sem opazoval vaše obnašanje. Radosti mi je srce igralo, videti mojo Evdoro, ko je iz otroških let v deviška stopila. Evdora, daj mi roko!“

In obrnivši se k mladenču nadaljuje:

„Marij, tudi ti stopi bliže, daj mi desno. Evo, opazoval sem vaju obnašanje, videl sem, da prijateljstvo vajinih otroških let, ko sta dozorela do mladeniških let, se ni razrušilo, tem-

ktre častitljive brazde izorala po obrazu. Plemičem se je izgovarjal, da jim obiskanja vrniti ne more, in celó vizitek (kart) poslati ne more, kajti razmere so mi sedaj take, da tudi teh nimam, je dejal. Mikavno je bilo, kar je pripovedoval duhovnom o osodi svoji v Pragi.

Bilo je pred 30 leti, kar sem za duhovnika posvečen v Rimu bil na potu domú z nekim laškim vojvodom tukaj v Pragi. Rad bi bil maševal pri oltarji sv. Janeza Nepomučana. Greva toraj z vojvodom v stolnico sv. Vida, kjer pokažem svoje „litteras patentes“, ki so bile podpisane od kardinala generalvikarja. Pričujoči pogledujejo naji, in služil sem pri oltarju patrona dobrega imena sv. mašo vpričo dveh gospodov kanonikov, kajti v naglici menili so, da sem jaz sam kardinal. „Nisem se nadejal, da bi zmota tedanja bila mi znamenje bodočnosti, rekel je naposled Ledohovski, in da v Pragi kot pravi kardinal bi imel služiti prvo sv. mašo v svobodi.“ Ljubo se je spominjal svoje duhovščine in svojih katoliških vernikov, kateri so mu zdaj še tim bolj vdani, kakor tudi znamenj prisrčne vdanosti in ljubavi, ki so mu prihajala od raznoterih strani.

Doklej ostane na Moravskem poleg Velehrada, nekdanje stolnice sv. Metoda, vredni apostoljski naslednik sv. Vojteha in sv. Metoda, ni še gotovo. Na Dunaju ga je papežev nuncij že povabil, da bival bode pri njem. Le dva dni bil je v Pragi, ali bilo je tako milo in veličastno, da so spremniki njegovi očitno spoznali: „Kedar je tako že v Pragi, kaj le bode drugej, kaj le bode v Rimu, kjer sv. oče z razprostrtimi rokama pričakujejo najstanovitnejšega vojskovalca.“ — Porekó mu — hrabremu Mečislavu, kar so rekli l. 1869 vrlemu tirolskemu kapucinu (P. Vinc. Thuille), kateri je zavoljo, češ, krivoverskih (!) svojih pridig o papežu kmalo potem moral v ječo, če tudi ne od besede do besede, Pij IX.: „Pro sacerdote tamquam homine non bonum est incarcerari, sed bonum est pro ecclesia; etiam ego in insulis balnearibus per duos menses incarceratus fui“. Takih duhovnov in vzlasti škofov apostoljskih bojijo se z Bismarkom tudi vsi Bismarkovci!

Resnicki.

Zedinjena Italija.

(Konec.)

Tako tedaj je politično vreme, ali fizično je pač drugače. Sv. Nikolaja dan sem videl na monte Pinčio lepo vrtnico, ko se je ravno razcvitala in včeraj sv. Katije dan pa dva grma polna cvetja; cvetic, salate in zelenjave za kuhinjo se dobiva vedno dosti na trgu, kakor je pri vas meseca oktobra do sv. Martina, tako je tukaj v Rimu zdaj pred pustom. Kadar pa bora pritiska, je pa vendar toliko mrzlo, da ravno tam, kjer veter zadeva, nekoliko pomrzne; videl sem mesca decembra, ko je bilo najbolj mraz, zunaj mesta na burnem kraju celó led na stoječi vodi. Ali sobe tukaj nimajo peči, zatoraj so mrzle in precéj zoprne, treba je, da se človek v sobi dobro obleče, zunaj po mestu pa prav lahko. Prijetnosti tople peči Rimljani ne poznajo. Ravno danes zjutraj (V. nedelja) je prav zeló bliskalo se, pa dež dobro lil. — Ljudstvo italijansko se mi zdi priprosto, dobro, zaupno, trezno in posebno véno ter pobožno. Naša cerkev ni farna, pa vsak dan, posebno v nedeljah in praznicah, je mnogo gospóde pri sv. mašah, pa tudi pri sv. obhajilu in ne samo ženskih, ampak tudi možkih, celó nekteri pogosto vsako nedeljo ali še med tednom. Kaj posebnega je to, da ne ostajajo kakor očitni grešniki pri vratih, ampak hočejo biti pred ali vsaj blizu altarja.

Posnemanja vredna je italijanska navada, da vsak, ko dojde v cerkev, prav gotovo najprej poklekne, ter kleče počasti presv. Rešno Telo; tako ravna najnižji kakor najviškega stanu. Rodbinsko ali družinsko življenje se tudi prav lepo kaže, ko hodijo starši, oče in mati, ter otroci, pa še kaka dekla zraven, vsi skup k službi božji, tudi k spovedi in sv. obhajilu. Družinsko življenje ima doma svoje veselje, ter ne išče kavaren in pivaren in gostilnic. Italijan je res zmeren in trezen doma, zunaj pa skor nikoli ne gre veljaven mož, da bi kje kaj povžil, ta živalska želja se menda najbolj razodeva pri tevtonskem kolenu, kakor pričate Evropa in Amerika; drugi so samo opice proti temu. Poprej je bilo v Rimu malo pivnic ter kavaren, zdaj se bolj množé, ali stojé prazne; tujcev ni, domači se ne menijo zanje. Celó nova kavarna in pivarna na monte Pinčio, kjer je vsak dan vse polno naroda, zdihuje po gostovih, nobenega po dnevu ni vi-

deti, da bi zakrmil v njo; gotovo bo pa falirala. Vse vse gre pod nič, brž ko ne tudi italijansko kraljevstvo, vsaj se tako govori, da čez polovico državnih dohodkov se mora potrositi samo za obresti strašnih dolgov, ko so poprejšnje vlade vse prav lahko izhajale, čeravno so bili davki redki in majhni, ter so imeli še vedno dosti gotovine v kasah za neprevidevne potrebe. Posebno čudno in pomenljivo za zvestobo vradnikov nove italijanske vlade je to, da ves papirnat denar italijanski (srebra se ne vidi nikoli) je narejen v Ameriki v New-Yorku, kakor je natisnjeno po papirnatih lirah. Gotovo so vzrok temu britke storjene skušnje. Vojaci italijanski so po mojih mislih tacega srca, da bi trojica gorenjskih čvrstakov vsaj 10 jih zapodila ali v lužo pometala. Oficirjem pa gre ta čast, da so posebno vljudni in dvorljivi, kar se od ne-laških ne more nikakor trditi, pač pa oholost in surovost. — Med drugimi dobrotami je donesla italijanska vlada Rimu tudi slovito „narodno stražo“ ter je silila z vso močjo vse za to sposobne možke v njo. Ti pa so se ustavljali tudi z vso močjo, ter rajše globo za globo plačevali, kakor pa bi bili hodili na stražo itd. Nek doktor med. Gavini je moral nazadnje 3 dni v ječo iti, ker za globo se ni nič zmenil. Ta naredi pa to-le: Imel je mnogo bolnikov; tisti dan, preden je imel iti v zapor, stalo je v časnikih njegovo naznanilo do vseh bolnikov, da, ako kdo želi kako pomoč od njega, naj se potruzi sledeče tri dni v ječo k njemu, kjer mora kazen presedeti zato, ker neče hoditi na stražo. — Pri takem uporju je morala vlada narodno stražo odpraviti in gospodje „stražniki“ so bili tako hvaležni, da so vse stražne plajše, ki so bili prenašeni iz plajšev papeževih Suavov, skup spravili ter jih kralju poklonili v spomin! Rimljan je sicer miren in boječ, pa jo vendar ktero dobro iztuhta, kaj ne? —

Od cerkev imel bi neznano dosti pisati, pa bom že še kaj kterikrat pozneje, ako mi Bog zdravje dá in življenje ohrani. To lahko rečem, da najlepše cerkve po Kranjskem so začetek najbolj zapuščenih v Rimu; zakaj tukaj je vsaj pred velikim altarjem skoz vse marmor ali vsaj z gipsom v marmor spremenjeno in posebno bogato pozlačeno, ne samo stebrovje in altarji, ampak tudi stene in oboki. V eni reči pa zmaguje Kranjska dežela mislim vse druge na svetu — v zvonovih. Skor bi rekel,

več da je rastlo, kakor so rastla vaša leta, ter konečno vaju srca sklenilo. Marij, ponosni mladenič, ni li tako? Ne gori tvoje štiriindvajsetletno srce sedaj za mojo skoro še otroško hčerko? Evdora, ne čutiš li posebne naklonjenosti do prijatelja otroških let? Da molčita, vaju molk mi je dokaz, da se nisem motil. Toraj, Evdora, tvojemu slavnemu dnevu hočem jaz konečni venec postaviti: Evdora, petnajstletna moja hčerka, ljubi svobodno Marija, družih mladenčev podobe naj ne stopijo pred tvoje oči, tvoja duša naj se popolnoma spoji z zlahtno dušo hrabrega Marija. Da, svobodno ljubi Marija, bolje je tako. In ti Marij, hrabri sin nevstrašenega Severa in krepostne Digne, sin zvestih mojih prijateljev, sprejmi mojo Evdoro, edini moj zaklad, edino moje veselje, edino moje tolažbo. Varuj jo kot punčico svojega očesa.“

„Prisegam!“ vsklikne Marij, in zarudela srčne blaženosti, prepadena zbog nepričakovane sreče in nenadnega prizora objameta zaročenca molčé svoje stariše; burno bijoče srce, némi jezik sta Honoriji in Menapiju dokaz, kako srečna da sta otroka.

Menapij konča ta prizor rekoč:

„Zadosti! Marij, izročil sem tvojemu varstvu mojo Evdoro. Skrivaj sem to stvar že davno pripravljaj, tvoji stariši Sever in Digna so silno zadovoljni, na tihem so tudi oni želeli, da se sosedni, prijateljski družini še tesneje sklenete. A še le za leto dni bodeš njen postaven mož. Čuvaj njo in njeno nedolžnost. A vedi, da z današnjim dnevom si si morda sovražnika na glavo nakopal. Vedi, da bogati Grk Helijas je upanje gojil, da kedaj Evdoro dobí. Danes pa sem mu določno vso nado podrl. Molčal je sicer, a videle se mu je, da le z veliko silo je zakrival svoj srd; iz njegovih oči brala se je strast, a iz strasti lahko pride: osveta. Marij, ne napravljaj te k srdu do njega, le opozorujem te, da opazuješ njegovo vedenje, in da potem svoje obnašanje vrvnaš.“

„Oče!“ ugovori iskreno Marij, „oče, strabu ne poznam, meč je moj vedni spremljevalec, dosti poguma imam, da bom branil slavno slavo bodočega svojega očeta.“

„Dobro“, odgovori Menapij, „dobro, nisem te hotel žaliti, niti ne dvomim, da nimaš po-

guma. Da, da...“ nadaljuje zamišljen, „da, poguma nam bode treba, če me opazovanje ne moti. O, vidim, nad nami se zbira nevihta, bojim se, njen strel bode veljal najprej našemu mestu. Slutim, da moja Evdora bode v kratkem potrebovala varstva tvojih rok. Marij, ji boš li zvest? Boš nevstrašen?“

„Oče, kak govor!“ vsklikne mladenič skoro nevoljno, „kaj vznemirja tvoj duh? Nisi li čul prve moje besede? Ah, glej moj meč. Ne bo se skrhal ne, v moji desni se bode vihtil, dokler bo še cela kaka kita moje roke, vihtil se bo za brambo naše vere in domovine, v brambo našega ognjišča in krasne moje Evdore. Zemlja naj čuje, nebo naj bo priča mojih besed.“

„Bodita toraj srečna, otroka moja“, reče Menapij s tresočim glasom, „Marij, ostani tu, zabavljaj mater in hčerko; tvoja mati bo tudi kmalo sem prišla, mene pak in tvojega očeta kliče na kapitol še resen opravke. Blagor mesta teži moj duh.“

Izgovorivši s krepkim glasom odide.

(Dalje sledi.)

da toliko in tako težkih zvonov se sploh in tako pogosto ne nehaja nikjer več. Ali bode ta bron po zvonikih tudi v večnosti toliko tehtal, kakor na zemlji? Bog daj, Bog daj! —

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. februarja.

Avstrijske dežele.

O ministerski krizi se piše „Pol.“ z Dunaja, da je — odložena. Da ministerstvo s pomočjo Andrassyjevo ostane na krmilu, hoče neki Ogrom odjenjati v vseh rečeh. Samo Lasser utegne zaradi bolezni(?) odstopiti in namesto njega česki namestnik prevzeti ministerstvo notranjih zadev.

V državnem zboru se je 10. t. m. vrli naš poslanec Herman zopet krepko potegoval za spravo s Čehi in šibal predsednika, ki mu je bil v prejšnji seji vzel pravico govoriti. „Končne besede predsednikove“, rekel je Herman, „bile so take, kakor da bi med njim in poslanci bile razmere, kakor med profesorjem in učencem“. Predsednika je to hudo speklo in ker je zopet rekel, da sme poslanec govoriti le o predmetu, ki je na dnevnem redu, g. Herman ni hotel dalje govoriti in se je vsedel rekši: „Način, kako je bilo česko vprašanje tukaj sprejeto, naj bo Čehom v znamenje, česa bi se jim bilo nadjati, če bi bili njihovi poslanci sem prišli; česki narod je na vsak način izvolil najprevidnejši del in je spoštujeva samega sebe ostal doma.“ „Čech“ poroča, da mu pošlje česki klub praški adresno priznavanja in pohvale za hrabro postopanje njegovo v pospéh naroda českega na državnem zboru. — Koncem mesca ima državni zbor prenehati, da se prično obravnave z Ogri. Davkarska postava se bo odložila.

Česki listi objavljajo volilni oklic staro-česki in imenik kandidatov za volitve v deželni zbor, ki se imajo v kmečkih občinah vršiti 21., v mestnih pa 24. t. m. Oklic povdarja stano- vitnost, s katero česki narod brani svoje staro- davne pravice; ker več ko tisuč let narod od nikogar ni sprejel kake postave ali kakega davka razun od sebe in svojega kralja. Pravice svoje hoče braniti tudi z naprej, ker narod, ki se prostovoljno odpove samoupravi, samega sebe živega pokoplje; vendar pa hoče narod česki v miru in edinosti živeti z nemškimi svojimi rojaki. Oklic povdarja, da orožja nasprotnikov so skrhan, od njih v podjarjenje Čehov napravljena dela podrta, še glasoviti Chabrus v lastno sramoto premagan, in stranka njegova brez sveta, brez moči, brez poguma; zato naj se vsi v edinosti in složnosti zberó okoli voditeljev svojih s trdnim sklepom brez-pogojno nikomur se ne podvreči, sicer pa radovoljno roko podati k spravi vsem, ki so dobre volje! Živeli vrli Čehi!

Za gališkega deželnega maršala je imenovan grof Vladimir Dzieduszycki, čigar politična načela se strinjajo z načeli grofa Potočkega. Deželni maršal je silno bogat in jako radodaren. Pred dvema letoma je postal ud gosposke zbornice.

Vnanje države.

Srbska skupština je imela pred raz-hodom dve tajni seji, v katerih je potrdila in poostrila sklepe kragujevske, zaradi katerih je moralo pasti ministerstvo Rističev, ter brez razgovora sklenila vojsko. Zarad denarjev se je odločilo, da se imajo davki od naroda pobrati, preden gre vojna na boj, če nikjer denarjev na posodo ne dobé, ali pa da izdajo bankovce kakor so bili storili severni

Amerikanci in Ogri l. 1848. Vlada se neki pri-pravlja, da se preseli v Kragujevac.

Na Rumunskem dobili so novo ministerstvo, ki je pa prav tistega duha kakor prejšnje.

Bismark je poslal kardinala Hohen-loheta v Rim, da bi posredoval med vlado nemško in papežem. Pa Hohenlohe predobro pozna sv. Očeta in še ni v misel vzel, zakaj je prišel, dasi je bil že večkrat pri papežu. Če bi pa skušal to le količkaj v misel vzeti, rekli so neki Pij IX., mu bom stališče njegovo pojasnil.

Poglavar starokatolikov Döl-linger v tem letu ne uči na vseučilišču; je že star in nima, kakor sam pravi, poslušalcev. Bogoslovci k njegovim naukom ne smejo ho-diti, ker je iz cerkve po imenu izobčen, in drugi poslušalci cerkvene zgodovine so pa redki. Podoben je tedaj Döllinger sveči, ktera pojema ali ugasuje.

Laški minister Sella je prišel za-rad razprav o ločitvi južne železnice na Dunaj.

Na Španjskem Karlisti bombardirajo San Sebastian, Alfonsisti pa skušajo bombe metati v Estello.

Izvirni dopisi.

Od Ilirske Bistrice na Notranj-skem, 10. febr. V našem kraju je bilo 5. t. m. strašno gromenje, bliskanje in treskanje, kakor poleti v največi vročini. Velikrat je treščilo. Pripovedujejo, da je treščilo v hrušiško cerkev in veliko škode napravilo. Čuje se tudi, da ravno ta dan je treščilo v cerkev v Pograpih. Čudno, o takem času! — Zima je pri nas zima v pravem pomenu. Take zaprtije zaradi snega in toliko časa že zdavnaj ni bilo. Huda stiska je zaradi drv; veliko sadnega drevja pada pod sekuro. Pa lahko bi bilo drugače, če bi naši ljudje opustili staro navado, si sproti drva za kurjavo skupaj nositi, in le čisto surova drva žgati. Ako opomniš koga na to napačnost, pritrdi, da je res nespametno, a vendar po stari navadi dela. Drv nam bo kmalo zmanjkalo, ker kmetje, še bolj pa hišniki, katerih je 99% preveč, znajo le sekati, posekanega pa z mladim drevjem nadomestovati ne znajo. — Kmetje ne bodo nikoli sami od sebe začeli gozdovati; vlada bi jih morala k temu siliti. Modro je ravnal pred več leti neki za kmeta dober c. k. predstojnik, ki je ženine silil, da so morali toliko in toliko drevesec nasaditi, ako so hoteli dobiti privoljenje k ženitvi. Po tej poti je bilo veliko sadnega drevja nasajenega.

Iz Štajarskega, 8. februarja. Tudi volilci šentlendarškega okraja so se bili 6. t. m. v sobani g. Ledererja pri sv. Lenartu zbrali da bi se posvetovali o kandidatu za deželni zbor štajarski. Sošlo se je bilo lepo število volilcev, zlasti kmečkega stanu. Po nasvetu dr. Srnca je zboru predsedoval župan gospod Pečovnik, prof. Pajk pa je spisoval zapis-nik. Prvi je govoril dr. Srnec, ter zbranim naznanil, da so rodoljubi okraja mariborskega za kandidata postavili g. dr. Radaja. Potem je dr. Radaj razvijal svoj program, v katerem je povdarjal, da se bode potegoval za ravnopravnost jezika slovenskega ne samo v nižjih ampak tudi v višjih šolah, da se mora meja postaviti zidanju šolskih poslopij, ki nekatere občine spravljajo v velike dolgove, in razširjanju šol, kjer primanjkuje denarnih moči. Katoliška cerkev naj bo samoupravna, med obema gosposkama naj vlada mir. Opominjal je dalje na preveliki izvožni col, ki je kriv, da se do-mači pridelki ne morejo lahko prodati, na

stroške, ki jih prizadevajo okrajni zastopi in ki so krivi, da je davek čedalje večji. Obljubil je potegovati se za to, da se kmetu ta in druga bremena zljajšajo, pravice pa povikšajo. Konečno je prosil, da naj mu kmetje sami razodenejo svoje želje. To so tudi storili in enoglasno zahtevali, da bi se hudodelniki ostreje kazno-vali, okrajni zastopi odpravili, otroci v šolah manj predmetov pa tistih bolje učili, da bi se župani z nepotrebnimi pisarijami ne nadlegovali, da bi se dovoljenje do ženitve omejilo in ob-činam dala ta pravica, ker ima občina dolžnost onemogle prerediti. — G. Pajk je za tem razkladal pomen volitev in naposled gosp. dr. Radaja priporočal za kandidata, kot moža-tega samostojnega moža, ki pozna potrebe kmečke. G. Srnec je primerjal g. Radaja z nasprotnim kandidatom Wretzlom, ki je bil Brandstetterju za pomagača. Zbrani so eno-glasno z veliko navdušenostjo g. Radaja sprejeli za svojega kandidata in navdaja nas ve-selo upanje, da bomo pri volitvi tudi zmagali.

Od Soče, 8. feb. Kakor znano, bili ste izpraznjeni nadučiteljska in učiteljska služba v Bovci. Za to službo se je oglasilo mnogo pro-silcev, izmed katerih so bili od krajnega šol-skega sveta predlagani g. Stres, učitelj v Bovci, g. Hoban, učitelj pri gluhonemih v Gorici, in g. Anton Leban, učitelj v Mozirji na slovenskem Štajarskem. Čakali smo nepotrpežljivo seje okrajnega šolskega sveta, da bi zvedeli, kateri izmed teh gospodov bo za nadučitelja v Bovci, izbran, ker dobrega nadučitelja potrebujemo tam kot vsakdanjega kruha. Vsak si je za gotovo mislil: nadučitelj v Bovci bo Leban, ker je on naš rojak, iz Kanala doma, ker je on izgled domoljubnega učitelja in iz-vrstna kapaciteta, kar je že s toliko lepimi pedagogičnimi in drugimi članki (piše navadno z imenom „Mozirski“) dokazal. In, da se v blagor bovške šole le njega voli, objavil je bil celo rodoljubljen Bovčan predstavo Lebanovo v nekem slovenskem listu; ali kljub temu, glejte! prepal je g. Leban pri seji okrajnega šolskega sveta dne 3. t. m. in nadučitelja so imeno-vali g. Hobana, dasiravno so se posebno Ko-baridci in Tominci toliko poganjali za svojega vrlega rojaka.

Z Goriškega, 13. februarja. (P o-j a s n i l o o s p r a v i. *) Naša sprava nekterim ljudem nikakor ne more ali noče v glavo, po „Vat.“, „Volksfr.“, „Triester Ztg.“ in „Slo- vengu“ strašijo dopisniki spravi nasprotni, da na Goriškem so „stari“ „mladim“ se vdali na milost in nemilost, da so vero zatajili, da novo društvo in njegovo glasilo „Soča“ bota „k o n f e s s i o n s l o s“ (brezverska) in kdo zna, kaj še vse. Vrh tega še trdijo, da posredovalci konservativne stranke so to de-lali na svojo lastno roko brez pooblastila.

Dopisa z Goriškega v 11. in 14. št. pa uredništvena opazka v 15. št. Vašega cenje-nega lista me silijo reči malo pojasniti in — če tudi nerad — resnico povedati. Želeti bi bilo, da bi stvar pojasnile merodajne osebe same. Če pa tega niso do sedaj storile, bodo že imele svoje uzroke. Storim toraj jaz ko-likor mogoče, ker se nadejam, da sem dobro podučen.

Zakaj se je začelo na Goriškem resno misliti na spravo? — Zato, ker so vsi spre-videli, toliko na konservativni, kakor na libe-

*) Dasi smo že zadnjič izrekli željo, da bi se reč ne razpravljala več, smo vendar ta dopis spre-jeli, da nam nihče ne bo očital, kakor da bi spravo škodažljivo spodbijali. Drug dopis enakega za-p o p a d k a smo zaradi pomanjkanja prostora odložili. Vredn.

ralni strani, da tako ne gre več naprej, da z razporom gremo v vseh zadevah rakovo pot. Razpora nasledek je vselej propad politične in javne veljave. — Da se je vendar konserv. stranka odcepila od liberalne, ni temu pripisati, da je morda mislila v razporu pridobiti Slovincem več veljavo, ampak ker se je nadejala, da bo premagala s svojimi zdravimi načeli nasprotno stranko, ter da bo obveljala le stara, rešilna zastava: „vse za vero in domovino.“ Da se to ni zgodilo, pripisati je večidel le nemarnosti onih, ki so bili v prvi vrsti poklicani koj od začetka z vsemi močmi nje se okleniti. — Tako ste pa obe stranki le životarili, med tem pa vedno bolj jasno spoznavali, kako merijo sovražni nakani gospodujočih ustavovercev Slovence čisto zatreti. Nevarnost, da Slovenci propadejo, je od dne do dne več. Zato je „Glas“, spoznavši mnenje in želje veljavnih rodoljubov svoje in nasprotne stranke ob novem letu 1876 spregovoril resno besedo o potrebi medsobnega sporazumenja. Njegov glas je našel sto- in stoteri odmev na obojni strani. Nasledek tega so bili privatni pogovori, ki so kazali, da stranki si niste več toliko navskriž. Sledili so resni, dasi privatni pogovori merodajnih mož obojne stranke. Nada, priti do sporazuma, bila je toliko večja, ker je „Soča“ l. 1875 nastopila z mernejšo pot, ktero je hodila v svojem začetku. Še le po tem se je začela stvar obravnavati formalno. Vidite, da nameni so bili čisti in pošteni, ker šlo je za obstoj katoliškega slovenskega naroda. Tudi niso moške stvari tje v en dan dovršili, kajti obravnava trajala je dobrega pol leta.

Dopisnika trdita in uredništvna opazka jima pritrjuje, da posredovalci konserv. stranke niso imeli potrebnega pooblastila od svoje stranke. Tu moram opomniti, da vsa obravnava, dasi resna, bila je vselej le privatnega značaja, ker formalnih obravnav med dvema društva ali odboroma društvene postave ne dovoljujejo. — Vendar posredovalci konserv. stranke so imeli pooblastilo in sicer formalno od društvenega odbora, tedaj se niso sami izvolili. Kar so ti dognali, predlagalo se bo občnemu zboru društva „Gorica“, ki bo spravo ali odobrjal ali zavrgel, in vsled tega društvo razpustil ali ne. Društvo pa ni še razpuščeno, tedaj je dopisnikova opazka v 14. št. o paragrafu 18 še nepotrebna. Občni zbor se bo sklical, kadar bodo pravila novega društva potrjena. Predložila so se v drugo, ker v prvo niso bila potrjena.

Drugič dopisnika natolcujeta posredovalce, da jim ni mar za vero, da so jo vrgli med staro šaro. Gospoda! posredovalcem je gotovo vsaj toliko mar za vero, kakor Vama, vsaj toliko rečem, ker jih Goriško dobro pozna po njih poklicu, vedenji in delovanji. Gotovo bi bili posredovalci novo društvo in njegovo glasilo radi postavili na odločno versko stališče. Če pa to ni šlo, ali se pravi vero zatajiti, ako vsaj toliko dosežejo, da se versko prepričanje ne spodkopuje, da o verskih zadevah in sploh o duh. stanu list objektivno, pa sé spoštovanjem govori? Menim, da v današnjih razmerah na Goriškem zamoremo s tem biti zadovoljni. Saj je „Slovenec“ celo za Kranjsko stavil zeló enake pogoje medsobnega porazuma, ker imate le z enim nasprotnikom se bojevati. Mi pa na laški meji moramo proti dvema se braniti pri veliko manjšem številu Slovencev.

Nasprotna stranka bila je celo zadovoljna, da skupni list prepusti poseben oddelek za razpravo cerkvenih zadev. Iz tehničnih vzrokov

pa posredovalci niso se poslužili te ponudbe, ker se vsled medsobnih pogovorov nadejajo, da list bo glede verskega stališča boljši, kakor strogo tirjajo točke sprave in sporazumljenja.

Pomislite vrh tega, da list bo glasilo novega društva. Ako vsi vstopite, zamorete s časom, ko bo sploh vse Slovence bolj prešinilo prepričanje, da je edino le katoliška vera pogoj obstanka in napredka slovenskega naroda, z zmernim in previdnim postopanjem to doseči, kar zdaj še ni mogoče, tudi ne ravno varno, strogo in nepogojno tirjati.

Dopisnika se hudujeta, da je „Soča“ izjavila da glede prvotnega programa lista se ni bistveno nič spremenila. Gospoda! ali nista vidva in sploh večina zdaj z Vama enako mislečih, bila čez in čez zadovoljna s prvotnim programom, tako zadovoljna, da sta se njega držala tako strastno, da se nista ločila, ko je že ves svet Vama se rugal in posmehoval, ker je dejanska izpeljava programa postala s časom vsa druga, vi dva pa sta trobila le v svoj rog. Ali je vajin namen svetu pokazati, da še v isti rog trobita?

Marsikaj bi se dalo še pisati, pa naj rajši končam. Le gledé položaja, v kojem je bil „Glas“, naj mesto lastništva in uredništva njegovega jaz ponavljam besede dopisnikove v 11 št., s kojimi je tako izvrstno prave uzroke povedal. On piše: „Bratje dragi! delali smo, a končati moramo vsled Vaše lenobe. Bratje, naša stvar je bila sveta, a Vaše srce je bilo mrzlo.“ Gospoda dopisnika in še marsikdo drugi mora reči: mea culpa! Le nevedne se nikarte delati, če ste pa kaj pozabili, poiščite v košu kako urednikovo pismo, katerih, kakor iz lastne skušnje vem, je več pisal — brezuspešno. Pustite tudi blagega in nepozabljivega dr. Hrasta v miru počivati, ako živim ne verujete, mrtvim še manj. Saj je bilo v prvih dveh letih lista, ko je Hrast živel in sodeloval, dovolj sumničenja. „Cvet in inteligenca“ je le kritikovala, a delala ni. „Glas“ Vama in še marsikomu iz unega sveta lahko kliče: Vi me boste iskali, pa ne našli.

Glede materialne podpore in požrtvovalnosti nekterih gospodov ve najtatančniji odgovor dati gospod opravnik bivšega lista. K njemu naj se tedaj vsi radovedni podajo, radostno jim bo pokazal — prazno blagajnico, dolg in nepopisljivo radodarnost nekterih Hefajstov in drugih enakih.

Razne reči.

— Naglič ali brzovlak je včeraj iz Trsta gredé med Borovnico in Ljubljano iz šin skočil; iz Ljubljane je moral iti poseben vlak po potnike. Da bi se bila pri tem kaka nesreča zgodila, ni znano.

— Dosedanji poštni zavitki za denarje (Postäm. Geldbriefcouvert) se smejo rabiti le še do 1. aprila t. l., odtlej pa le novi, ki se ravno tiskajo v dvorni tiskarni. Kdor bo v kakem drugem zavitku pošiljal denarje, jih bo moral zapečatiti s 5 pečati.

— Za železnico od Trebiža do laške meje pri Pontebi se bo že letos odločilo 700,000 gl.

— Koroška hranilnica je darovala čč. Uršulinaricam v Celovcu 400 gl., za ustanovitev nove kmetijske in rudarske šole v Celovcu pa 55.000 gl. To je velikodušen za občinstvo gotovo jako koristen dar.

— Za pribegle Hercegovince prejeli in z drugim vred izročili odboru: Iz

Dolenjevasi po gosp. župniku Jakliču 5 gold. 15 kr. Preč. g. Cizej, župn. na Reki 1 gold. 40 kr. Č. g. Trepal na Selih: Podporni odbor je prejel od Vas poslanih 7 gl.

Listnica vredništva.

Dopis „od Škofji Loke“ prihodnjič, že danes nam je prepozno došel.

Umrli so:

Od 3—10. feb. Miha Reme, blapec, 32 l., za pljučnico. And. Gregorin, kmet, 56, za krčem. Jož. Onoczki, čev., 45 l., za jetiko. Hel. Kotnik, gost. vd., 68 l., vsled starosti. Jož. Roth, uč. 6. gim. r., 17 l., za vročino. Vsi v bolnišnici. — Jan. Baštola, čuv. o., 3 l., za prehlaj. črev. Gaš. Zupančič, 62 l., vsled oslabiljenja. Fr. Kosmač, delavec, 33 l., za pljučnico, oba v bolnišnici. Kočjažu Fr. Žnidaržiču mrtvo rojeno dete. Ana Kokalj, del. ž., 69 l., za pljuč. Jak. Babnik, 75 l., pljuč. Marj. Škof, gost. 75 l., vsled starosti. Jan. Steblaj, del. 61 l., za pljučnico. Vsi trije v bolnišnici. Ferd. Urbančič, pom. vodja pri fina. direk. 63 l., za sprid. spod. teles. udov. Frančiška Sovan, 41 l., delavka, za sprid. možganov. A. Bramor, berač, 74 l., za pljuč. Janez Kotar, del., 25 l., za jetiko. Vsi trije v bolnišnici. Hel. Grošelj, vrad. sl. o., 22 m., za vodo v glavi.

Eksekutivne dražbe.

17. fer. 2. Ant. Monič-evo iz Hriba (470 gl.). — 2. Ant. Klarič-evo (377 gl.). — 2. H. Novak-evo iz Ljubljane (640 gl.), vse v Kočevji. — 3. Mih. Strojano-evo (926 gl.) v Zatičini. — 3. Matija Meele-jevo iz Jož. Medič-evo iz Hriba (614 gl.). — 3. Jere Hanske-jevo iz Kočerjev (201 gl.). — 3. Jan. Lampeter-jevo iz Hornberga (430 gl.), vse v Kočevji. — 3. Jože Prime-evo (1500 gl.). — 3. Fr. Kovačič-evo iz Smerja (3500 gl.), oba v Bistrici. — 2. Jan. Moze-jevo iz Broda v Planini. —

Telegrafične denarne cene 14. februarija.

Papirna renta 68.55 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111. — Bankine akeije 870 — Kreditn. akeije 174.60 — London 114.80 — Srebro 103.75 — Ces. kr. cekini 5.41 1/2 — 20Napoleon 9.21.

Častilci sv. Očeta

imajo priliko kupiti posebno lepo, naj-novejšo podobo

Pija IX.

Izvirno podobo je vsled naročila grofa Chamborda naredil imeniten rimski umetnik kopije pa 26" visoke in 18 1/2" široke v tako imenovanem oljnotisu izdala je umetna naprava Kornova v Lützwou, kot spomenico na obletnico 30letnega višjega pastirovanja, ki jo bodo sv. Oče obhajali 16. junija t. l. Vrli katoličani si prizadevajo za razširjanje tega mojsterskega dela, ktero so sv. Oče s prirčno zahvalo blagovolili sprejeti in ki je pohvaljeno tudi od kardinala Antonellija. Zato tudi mi podobo iskreno priporočamo vsem in to tem bolj, ker to početje bode tudi v korist sv. Očetu. Podoba namreč velja 4 gl. 50 kr.; od tega dobi umetnik 3 gl., 50 kr. gre listom za razširjanje, 1 gl. pa kot dar za sv. Očeta, ki se jim bode od hiše Kornove izročil z imenikom naročnikov vred. Kdor bi tedaj želel to podobo, naj se za-njo oglasi saj do konca meseca maja pri preč. gospodu stolnemu dekanu Jožefu Zupanu ali pa pri opravniku „Slovenca“, ktero bode naročila, pošiljanja itd. oskrbovalo. Denar se pošlje ali precej, ali pa ko podoba dojde. Naj jo naroči, kdor le količkaj more, gotovo se ne bo kesal! (1—5)

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,
tik železnega mostu v Ljubljani.

priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so
1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri griboolenji (difteritis). (74—21)
2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vseh do zdaj znanih prahov najboljši.
3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.